

A "diák" hazalátogat ...

Kedves vendége volt Karunknak néhány hete: hosszú távollét után pár napos látogatásra Magyarországra, közelebbről Szegedre érkezett Dr. M é h é s z K o r n é l Z o l t á n, a corrientesi /Argentina, Észak-keleti Állami Egyetem/ Római Jogi Tanszék vezetője. A JATE meghívására 1981. február 4-én két órás előadást tartott "A római jog történelmi gyökerei" címmel. Kalandos életutja filmvásznonra kívánkozik, villantsuk hát fel néhány kockáját.

1915. február 2-án született Marcaliban /Somogy megye/, szegény sorsu szülőktől. Tíz éves korában került a váci piarista gimnáziumba, ahol tanulmányait a gimnázium vezetősége támogatta, mint tehetségesnek tartott fiút. Már ekkor kitűnt átlagon felüli nyelvérzékével, történelmi éleslátásával, nemkülönben matematikai képességeivel. Különösen a latin, és görög nyelv iránt mutatott nagy érdeklődést - kedvenc időtöltései közé tartozott, hogy hosszú latin szövegeket memorizált, azokat szónoki pátosszal előadta társai, de méginkább saját maga kedvtellésére. Ennek is köszönhető, hogy azon kevesek közé tartozik, kik ma is az élőbeszéd szintjén birják a holt nyelvet. A "pi" számjegyeit közel 200. // tizedesjegy pontosságig megtanulta. Ezirányu képességéről magunk is fogalmat alkothattunk, midőn előadásán pillanatok alatt táblára vetette a Trója elestétől Roma alapításáig uralkodott latin királyok pontos uralkodási dátumait.

1933-ban érettségizett kitűnő eredménnyel Vácott, utána azonban anyagi okok miatt tanulmányait egyelőre nem folytathatta - fizikai és irodai munkából tartotta fenn magát. 1937-ben malomellenőri állást kapott, így beiratkozhatott a szegedi Jog- és Államtudományi Karra. Majd az időközben Kolozsvárra költözött Jogi Karon folytatta tanulmányait. 1942-ben az államtudományok doktorává avatták, s e minőségében nevezték ki. Háromszék vármegyéhez vármegyei aljegyzőnek Sepsiszentgyörgyre. Két év múlva, mint tartalékos zászlóst Buza László karunk egykori kiváló professzorának rektorsága alatt avatták jogtudományi doktorrá. Ekkor már 15 hónapi frontszolgálat állt a háta mögött.

1944 márciusában családjával elhagyja az országot. Előbb Olaszországba kerül, ahol a szövetséges vizsgálóbizottság utiköltséget utal ki részére, mellyel Argentínába hajózik, s hét pesóval a zsebében száll ki Buenos Aires-ben. Kezdetben vasmunkásként dolgozott, majd az észak-argentínai őserdőkben óriáskigyó és gyikbőröket gyűjt, s ezek értékesítéséből tartja fenn magát, s családját. Hamarosan Corrientes-be kerül, ahol tanfolyamot végez és hematológiai intézetben nyer asszisztensi állást. Ezután egy gimnáziumban kiegészítő tanerőként latin nyelvet oktat. Rövidesen az Argentínai Északkeleti Állami Egyetem Jogi Karának Római Jogi Tanszékére kiírt adjunktusi pályázata alapján adjunktusi, majd docensi és 1964-ben professzori kinevezést nyer - jelenleg is e tisztelet viseli. 1976-ban az Argentin Köztársaság Tudományos Akadémiája, levelező tagjává választotta. Az argentinai rádióban és televízióban számos alkalommal tartott ismeretterjesztő előadásokat.

Egyetemi munkáját bőséges publikáció fémjelzi. Hogy csak négy nagy monográfiájára utaljunk: *Advocatus Romanus*, *El mundo classico*, *Praetor y la Jursdictio del praetor*, *Pythagoras*. E művek sajnos magyar nyelven hozzáférhetetlenek, valamennyi spanyol nyelven írott, Római Jogi Tanszékünkön eredetiben megtalálhatók.

Előadásán igyekezett kutatási munkájáról keresztmetszetet adni. A rendelkezésre álló idő parányi volta miatt, csak izelítőt kaphattunk, de nyugodtan mondhatjuk, élményszámba ment Méhész professzort hallgatni. Élvezetes stílusban beszélt - közérthető, mai példákkal megvilágított gondolatai valamennyiünket lebilincselte.

Előadásának címe jól jellemzi kutatási területét. Nem kifejezetten a már kialakult római anyagi jog elemzésével foglalkozik. Sokkal inkább annak "gyökereivel" egyes intézményeinek genezisével. Munkája során kizárólag az ókori auctorok írásaira támaszkodik, még hozzá nem is annyira a jogtudósokéra, mint inkább a nem jogi latin /Livius, Suetonius, Tacitus, Seneca stb./ és görög /Dionysios, Halycarnasos, Herodotos, Strabon stb./ forrásokra. A római jog anyagát tehát olyan oldalról közelíti meg, mely az európai romanisztikában nem szokásos.

Beszélt az itáliai népek származástörténetéről, az ie. 15. századtól kezdve feltehető eredetükről, Róma alapításának a görög írók műveiből kitűnő adatairól és közvetlen előzményeiről. Kitért arra is, hogy a rómaiak szokásai jogintézményeik jó részét a görögöktől vették át, akik viszont az egyiptomiaktól tanulták. Így például a farkasok ünnepét eredetileg Egyiptomban ülték, onnan került görög földre, s tovább a latinokhoz. Hasonlóképpen a cenzor intézménye; az a szabály, hogy az atya foglalkozását a fiunak kell továbbvinnie; a méhmagzat védelme, a terhes nők kivégzésének tilalma - mind azt bizonyítják, hogy az ókori Földközi medence, legalábbis jogi kulturájának legzseniálisabb szintézisét a latin elme hajtotta végre. Az ókorban közmondásos volt a thébai bíróság részrehajlatlansága. Faszobrok maradtak fenn, melyek egy ilyen testületet ábrázoltak: fül, kar, és szemek nélkül!

A professzor előadását szünni nem akaró taps zárta, a hallgatóság szeméből őszinte elismerés sugárzott. Igazi egyetemi előadásban lehetett részünk.

Méhész Kornél Zoltán 36 év távollét után érkezett szülőhazája földjére, melyet mindig is hazájának vallott és vall ma is büszkén. Azt is szükségesnek tartom megemlíteni, hogy karunk hallgatói részére 2000 dolláros alap létesítését tervezi, még a folyó évben, melynek kamatait később meghatározandó szabályok szerint a római jogot legeredményesebben művelő diákok kapják.

Balogh Elemér